

Mgr Krzysztof Byrski

Międzynarodowa wymiana studencka na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1945–1989

Promotor dr hab. Maria Stinia, prof. UJ

14.06.2023 r.

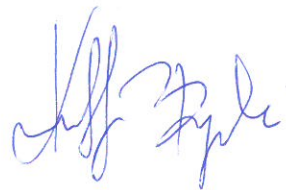
Streszczenie rozprawy doktorskiej

W pracy opisano i udokumentowano proces międzynarodowej wymiany studenckiej na Uniwersytecie Jagiellońskim od 1945 do 1989 roku. Na uczelni cudzoziemcy studiowali nawet w najtrudniejszych politycznie i gospodarczo latach Polski Ludowej i byli to studenci nie tylko z sowieckiego kręgu „bratnich narodów”, ale praktycznie z całego świata. Praca została podzielona na trzy rozdziały i uzupełniona obszernym aneksem, w którym zamieszczono wykaz międzynarodowych umów naukowo-kulturalnych oraz spis studentów zagranicznych przebywających w UJ w latach 1945–1989.

W pierwszym rozdziale przedstawiono sytuację Uniwersytetu Jagiellońskiego w kontekście przemian organizacji szkolnictwa wyższego, które władze komunistyczne postanowiły podporządkować. Efektem tych ograniczeń był na Uniwersytecie znaczny spadek liczby studentów zagranicznych w okresie stalinowskim. Ponowny wzrost nastąpił po uroczystościach jubileuszu 600-lecia UJ. Rok 1964 stanowił swoistą cezurę nie tylko z uwagi na wielki jubileusz, ale także utworzenie w roku następnym Działu Współpracy z Zagranicą, stopniowy wzrost liczby cudzoziemców na studiach oraz zmiany w sposobie zajmowania się nimi. Egzemplifikację tych zmian stanowią dokładne dane i statystyki dotyczące studentów zagranicznych, a na szerszym tle spis umów międzynarodowych dotyczących współpracy i wymiany edukacyjnej zawieranych przez rząd PRL. W drugim rozdziale scharakteryzowano system obsługi studentów zagranicznych, prezentując zaangażowane w proces podmioty, a także organizacje studenckie i pozauczelniane. Pokazano również próby usprawnienia administrowania, zarówno procesu wymiany, jak i obecności cudzoziemców na UJ poprzez powołanie specjalnych opiekunów dla studentów zagranicznych oraz funkcji Pełnomocnika Rektora ds. cudzoziemców. Dla studentów zagranicznych ważną i pożyteczną zmianą było powstanie Studium Języka Polskiego przy UJ. Dopełnieniem tej części pracy stanowi charakterystyka współpracy uczelni z Ministerstwem oraz opis działań Służby Bezpieczeństwa

wobec studiujących obcokrajowców. W trzeciej części omówiono kwestie formalne z jakimi stykali się cudzoziemscy studenci. Opisano proces rekrutacji, wysokość obowiązujących stawek stypendialnych, sprawy związane z finansowaniem studiów, zakwaterowaniem, opieką zdrowotną, legalnością pobytu, itp. Przedstawiane kwestie zostały zilustrowane licznymi tabelami i zestawieniami oraz kilkoma wywiadami z byłymi pracownikami Uniwersytetu.

Praca stanowi istotne uzupełnienie stanu wiedzy na temat najnowszej historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w odniesieniu do mało znanego wycinka jego dziejów, jaką była studencka wymiana międzynarodowa realizowana w latach Polski Ludowej.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Krzysztof Zycki'.

Mgr Krzysztof Byrski

International student exchange at the Jagiellonian University in the years 1945–1989

Promotor dr. hab. Maria Stinia, prof. JU

June 14, 2023

Summary of the doctoral dissertation

Dissertation describes and documents the process of international student exchange at the Jagiellonian University from 1945 to 1989. PhD thesis shows that even in the most politically and economically challenging times of the People's Republic of Poland, foreigners were still studying at the Jagiellonian University. Moreover, they were students not only from the Soviet circle of "brotherly nations", but practically from all over the world. The work has been divided into three chapters and supplemented with an extensive annex, which contains a list of international scientific and cultural agreements and a list of foreign students of the Jagiellonian University compiled for the years 1945 to 1989.

First chapter presents the situation of the Jagiellonian University in the context of changes in the organization of higher education, which the communist authorities decided to subdue. The result of these restrictions was a significant decrease in the number of foreign students at the University in the Stalinist period. The increase occurred again after the celebrations of the 600th anniversary of the Jagiellonian University. The year 1964 was a kind of caesura not only because of the great jubilee, but also because of the establishment of the International Cooperation Department in the following year, the gradual increase in the number of foreigners at university and changes in the way of dealing with them. Exemplification of these changes are detailed data and statistics on foreign students, and against a broader background, a list of international agreements on educational cooperation and exchange concluded by the government of the People's Republic of Poland. The second chapter characterizes the system of servicing foreign students, presenting the entities involved in the process, as well as student and non-university organizations. Attempts to improve administration, including both the exchange process and the presence of foreigners at the Jagiellonian University, were also shown by appointing special tutors for foreign students and the function of the Rector's Plenipotentiary for Foreigners. For foreign students, an important

and useful change was the establishment of the Polish Language Center at the Jagiellonian University. This part of the work is complemented by a depiction of the cooperation between the university and the Ministry and a description of the activities of the Security Service towards foreign students.. The third part discusses formal issues faced by foreign students, such as the recruitment process, the amount of applicable scholarship rates, matters related to financing studies, accommodation, health care, legality of stay, etc. The presented issues were illustrated with numerous tables and summaries as well as several interviews with former employees of the University.

The work is an important supplement to the knowledge on the recent history of the Jagiellonian University in relation to a little-known part of its history, which was the international student exchange carried out in the years of People's Republic of Poland.

